

ח' באלול תשע"ז, 30.8.2017

גיליון מס' 754

פרשת כי תצא

בין מְלִילת למילים

מאת יוסי בן טולילה

בפרשת השבוע כתוב: **"כִּי תָבֵא בְקִמַּת רֵעֶךָ וְקִטְפַת מְלִילַת בְּיַדְךָ וְחָרַמְשׁ לֹא תִנִּיף עַל קִמַּת רֵעֶךָ"** (כג,כה). פסוק זה מדבר על פועל שבא לשדה על מנת לקצור בו את הקמה של הבעלים, ולא על מישהו שבא באקראי. במקרה זה אסור לפועל להניף חרמש כדי לקצור שיבולים לעצמו, אלא רק לצורך חובתו כלפי בעל השדה שהקמה היא שלו. מותר לפועל רק לקטוף כמה מלילות לצרכיו הפרטיים, כמו למשל אם הוא רעב מאד באותו רגע. כלומר, מדובר בכמות קטנה שהפועל לוקח לעצמו, ולא במילוי שקים של שיבולים כדי לקחת אותם הביתה בגמר העבודה.

נשאלת השאלה, מהן בדיוק "מְלִילַת"? ראשית אציין שמדובר במילה יחידאית במקרא. אברהם אבן שושן מפרש אותה בקונקורדנציה שלו כשיבולת שהבשילה; ובמילונו הוא מוסיף: "שיבולת שהבשילה וגרריה יוצאים על נקלה כשמוללים ומועכים אותה".

ועכשיו נשאלת השאלה, מה זה "מוללים"? על השורש מ.ל.ל הוא כותב: "שחק ומעך שיבולים כדי להוציא מהן את גרגריהן". כלומר, מתבצעת פעולה של לחץ הגורמת להפרדה בין גרגרי השיבולת. קשה להתעלם מהעובדה שהשורש מ.ל.ל הוא גם זה של המילה "מילה". כאשר אנחנו ממללים ומדברים אנחנו מפרידים בין המילים המרכיבות משפט מסוים שאנחנו רוצים להביע. אמנם לא בלחץ בהכרח אבל כן כדי שהמסר יובן כי למונח משפט יש מימד של שיפוט. כשם שבתוך כל גרגר של שיבולת יש קמח המיועד לאפיית לחם המזין את האדם פיזית, כך גם לכל מילה יש משמעות, שיחד עם חברותיה למשפט עשויה להזין את האדם רוחנית ואינטלקטואלית.

למרות השורש הזהה בין זה של מְלִילַת לזה של מילים, אין כנראה קשר אטימולוגי ביניהם אבל יש לדעתי קשר של מטפורה. כאשר המחשבה בשלה כמו שיבולת, אנחנו מפוררים אותה למילים ומהן מוציאים את קמח הרעיונות. כאשר קוטפים מְלִילַת מקמת הרעיונות של הזולת, יש לשקול אם לאסוף כל מילה היוצאת מפיו. אבל אם מדובר באישיות רוחנית שקמה להשפיע והיא בשילה, יש להפנים כל מילה שלה ולקבל אותה כאוכל לנפש.

אביא כדוגמא את דבריו של הרב סולובייצ'יק בספרו "על התשובה" (ע' 62), המתאימים לחודש אלול, חודש התשובה, שאנחנו בעיצומו:

כל אמוציה, כל תחושה, רעיון והרהור, מתבהרים לאדם ונתפסים על ידו לאחר שהצליח לבטאם במשפטים בעלי מבנה הגיוני ודקדוקי. כל כמה שאדם מתהלך ברעיונות סתומים, ויהיו שגיאים ושיגובים כאשר יהיו, כל זמן שלא הוציאים מן הנסתר אל הנגלה - הם אחרים, שונים ונעלמים. **"עֲקֵב הַלֵּב מִפֶּלַל וְאֲנֵשׁ הוּא מִי יִדְעֵנוּ"** (ירמיהו יז, ט). אין ירמיהו מתכוון לומר שאין אדם יודע את שבלב זולתו ואין אחרים

יודעים את שבקרב לבו של אדם, אלא שהאדם עצמו אינו יודע מה מתרחש אף בלבו שלו, עד שהוא מגבש הרגשיו ורעיונותיו ויוצקם לדפוסי ביטוי. הרהור תשובה מבלי שיבוא לכלל ביטוי שפה הוא נטול כל ערך. בפרק ב' בהלכות תשובה אומר הרמב"ם, שצריך החוטא "להתוודות בשפתיו עניינות אלו שגמר בלבו", ובתפילת נעילה אנו אומרים "אתה נותן יד לפושעים וכו'... ותלמדנו להתוודות לפניך על כל עונותינו". הווידוי הנאמר בפה, הוא הגומר את התשובה.

ד"ר יוסי בן טולילה. חבר קבוצת יבנה. נשוי לשלומית. אבא לארבעה בנים ובת. וסבא ל-18 נכדים. כן ירבו. בעל תואר דוקטורט בתולדות ישראל מאוניברסיטת בר אילן. מרצה על דמויות מההיסטוריה ומחבר הספר העוסק בהן – **לכל שם יש איש**.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [unsubscribe](mailto:unsubscribe@kdati.org.il) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il
אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il